

VIRUSLI GEPATIT C KASALLIGINING LABORATORIYA TASHXISI

Xo'jaqulov Davron Abdixakimovich

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti,

Mikrobiyologiya, virusologiya va immunologiya kafedrasasi assistenti

Raxmatullaev Faridun Jamshedovich

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti

Davolash fakulteti, 6 kurs, 608 gurux talabasi

Annotatsiya: Viruslar qo'zg'atadigan gepatitlar er yuzida juda keng tarqalgan. Ular bemorlarni uzoq muddatga ishga yaroqsiz qilib qo'yadi, ba'zan bemorlarning o'limiga yoki nogiron bo'lib qolishga sabab bo'ladi. Virusli gepatitlar meditsina fani va sog'liqni saqlash tashqilotlari oldidagi juda muhim muommodir. Bu kasalliklarni ba'zi jihatlari hali etarli o'rganilmagan, ularning davolash usullari va profilaktikasi talabga javob bermaydi.

Gepatit C virusining yuqishi turli parenteral yo'llar orqali amalga oshadi.

Gepatit C virusi ko'proq qon va qon mahsulotlarini quyish, hamda tibbiy muolajalar o'tkazishda yuqib qoladi.

Kasallikning yuqishda jinsiy yo'l ham katta ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: Gepatit C virusi, NCV Ig G, HCV Ig M, PZR, genotip, ELISA, molekulyar genetik, serologik, biokimyoviy qon tahlili.

Аннотация: Гепатиты, вызванные вирусами, очень распространены на земле. Они оставляют пациентов недееспособными в течение длительного периода времени, что иногда приводит к смерти или инвалидности. Вирусные гепатиты представляют собой очень важную проблему перед медицинской наукой и здравоохранением. Некоторые аспекты этих заболеваний еще недостаточно изучены, методы их лечения и профилактики не отвечают предъявляемым требованиям. Вирус гепатита С передается различными парентеральными путями. Вирус гепатита С чаще всего передается при переливании крови и продуктов крови и медицинских процедурах. Половой путь также имеет значение в передаче заболевания.

Ключевые слова: Вирусный гепатит С, HCV Ig G, HCV Ig M, ПЦР, генотип, ИФА, молекулярно-генетический, серологический, биохимический анализ крови.

Annotation: Hepatitis caused by viruses is very common on earth. They leave patients incapacitated for long periods of time, sometimes resulting in death or disability. Viral hepatitis is a very important problem for medical science and public health. Some aspects of these diseases are still insufficiently studied, methods of their treatment and prevention do not meet the requirements.

The hepatitis C virus is transmitted by various parenteral routes.

The hepatitis C virus is most commonly transmitted through transfusions of blood and blood products and medical procedures.

The sexual route also plays a role in the transmission of the disease.

Keywords: Viral hepatitis C, HCV Ig G, HCV Ig M, PCR, genotype, ELISA, molecular genetic, serological, biochemical blood tests.

Dolzarbliigi. Hozirgi vaqtda virusli gepatit C ning 6 ta genotipi va 100 dan ortiq subtiplari mavjud.(1a,1b,2a,2b,3a).

Kasallik 70-90 % holatda o‘tkir yuqumli asimptomatik shaklda kechib, 60-80% holatda surunkali jarayonga aylanadi.

Kasallikning eng keng tarqalgan asoratlardan gepatotsellular karsinoma va jigar sirrozi hisoblanadi. Hozirgi vaqtda JSST taxminlariga ko‘ra, dunyoda 58 million nafar odam surunkali gepatit C bilan kasallangan, har yili 1,5 million yangi kasallanish holati aniqlanadi. Infeksiyani o‘z vaqtida aniqlash, shuningdek kasallikning kechishini nazorat qilish laboratoriya diagnostikasining yuqori samarali usullari yordamida amalga oshiriladi.

Ilmiy maqsad. Yuqumli jarayonning shakli, kasallikning oqibatini aniqlash uchun laboratoriya diagnostikasining zamonaviy yuqori samarali usullarini aniqlashdir.

Tekshiruv materiallari va usullar. Samarqand viloyat, Payariq tuman markaziy poliklinikasida dispanser nazoratida turuvchi 22 bemor maxsus va nomaxsus usullar yordamida tekshirildi. Gepatit C ni ishonchli aniqlash uchun quyidagi maxsus tekshiruv usullari qo‘llaniladi: molekulyar genetik va serologik, nomaxsus usullardan -biokimyoviy qon tahlili, jigarning ultratovush diagnostikasi, umumiy qon tahlilidan ham foydalaniladi.

Molekulyar genetik usul polimeraza zanjiri reaksiyasi (PZR) va genotiplashni o‘z ichiga oladi. PZR bemorning qonida gepatit C virusi RNK ning o‘ziga xos qismini aniqlaydi. Bu davolash paytida virusli zo‘riqishni nazorat qilish uchun ishlatiladi. Genotiplash ma’lum bir antiviral davolash rejimini yaratish va tuzatish uchun zarur bo‘lgan gepatit C genotipini aniqlash maqsadida amalga oshiriladi.

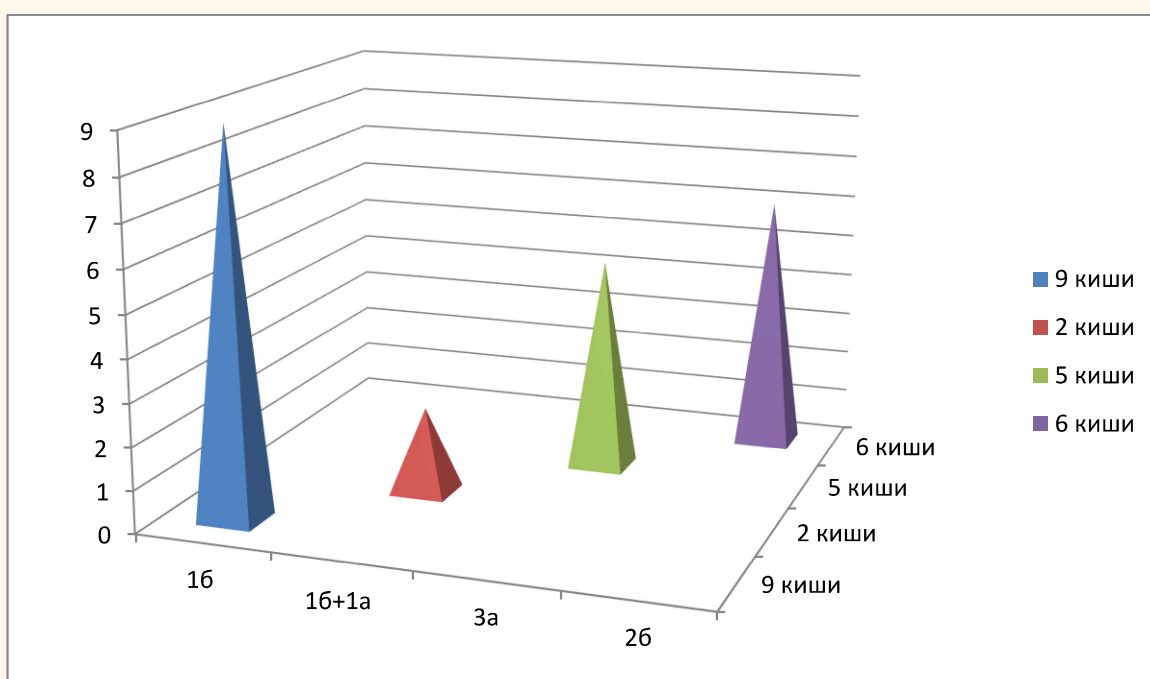
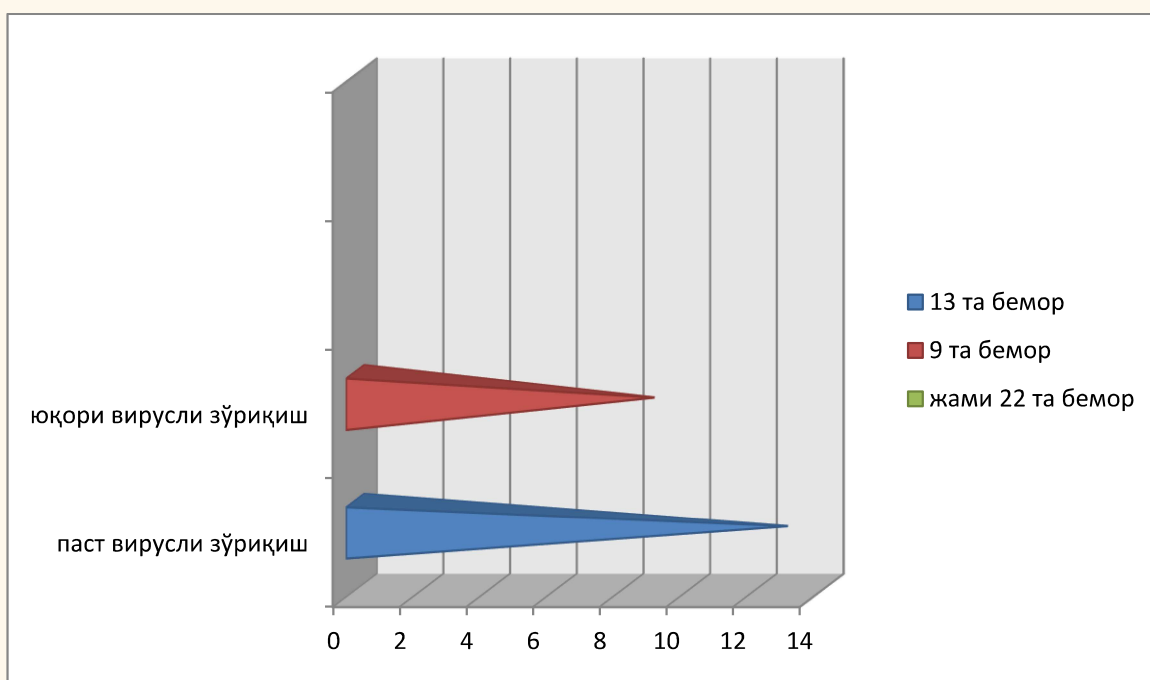
Serologik diagnostika ferment immunoassay (ELISA) da juft zardobni o‘rganish orqali gepatit C virusiga xos antitelolarni (anti NCV IgG, anti HCV IgM) aniqlashga asoslangan. Muayyan antigenlarni aniqlash yuqumli jarayonning shaklini aniqlashga imkon beradi. Bemorning qonidagi antigenlar infeksiya yuqqandan so‘ng 3-4 hafta o‘tgach aniqlanadi.

Muayyan bo‘lmagan usullar uzoq vaqtdan beri ma’lum bo‘lgan va ko‘plab tadqiqotlar ularning ishonchliligiga asoslangan.

Tekshiruv natijalari. Gepatit C virusi keltirib chiqaradigan jigardagi patologik jarayonga shubha qilinganda bemorlarning sub'ektiv shikoyatlari asosida tibbiy yordamga murojaat qilingan. O'tkazilgan sifatli PZR tekshiruvi natijasida 22 ta bemorda hepatit C virusini aniqladi. PZR ning miqdoriy ko'rsatgichi 13 bemorda past virusli zo'riqishni aniqladi (10,1 – 10,4 TB/ml) va 9 kishida yuqori (10,5 – 10,7 TB/ml).

Gepatit C virusini (NCV) genotiplashda 1b (9 kishi), 1b+1a (2 kishi), 3a (5 kishi), 2b (6 kishi) genotiplari aniqlangan. Ayni paytda aniqlanishicha 1b genotipi eng keng tarqalgan.

Serologik diagnostika yuqumli jarayon shakllarini farqlashga imkon beradi. 11 kishida anti HCV IgG va anti HCV IgM aniqlanishi 5 bemorda (gepatit C ning o'tkir fazasi) yuqqan paytdan boshlab 14 oydan ko'p bo'lmagan vaqt o'tganligini ko'rsatadi; 6 kishida infeksiya yuqqandan boshlab bir necha yil o'tgan (surunkali hepatit C ning latent fazasi). Yadroga qarshi- IgG, anti-HC- IgG (11 kishi) dorilarni qabul qilishda surunkali hepatit C ning yashirin bosqichini yoki tiklanish bosqichini ko'rsatadi.

Biokimyoviy qon tekshiruvi 11 bemorda AlAt, AsAt ning 10 yoki undan ko'p marta ko'payishini aniqladi, bu surunkali hepatit C ning o'tkir bosqichi va kuchayishini ko'rsatadi, 11 bemorda engil o'sish – surunkali jarayon aniqlandi.

Xulosa. Tadqiqot davomida 22 bemor orasida surunkali jarayonga chalingan 11 kishi va surunkali kasallikning o'tkir va kuchayishi bilan 11 kishi aniqlandi. Maxsus laboratoriya diagnostikasi yuqumli jarayonning shaklini aniqlashda informatsion va samarali bo'lib, etarli davolash rejimini yaratish va o'ziga xos virusga qarshi terapiyani nazorat qilish kerakligini ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Вирусные гепатиты: клиника, диагностика, лечение / Н. Д. Ющук, Е. А. Климова, О. О. Знойко, Г. Н. Кареткина, С. Л. Максимов, И. В. Маев. — М. : ГЭОТАР-Медиа, 2014. — 160 с. (Библиотека врача-специалиста).

2. Хронический вирусный гепатит/Под ред. В.В.Серова, З.Г.Апросиной.- М.: Медицина, 2004.-384 с.

3. Khalili M., Denham C., Perrillo R. Interferon and ribavirin versus interferon and amantadine in interferon non-responders with chronic hepatitis C//Am. J. Gastroenterol.-2000.-Vol.95 (5).-P. 1284-1289.

4. Болезни печени: Руководство. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: ОАО «Издательство «Медицина», 2005. - 768 с.

